

Sygn. akt *I ACa 252/18*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSA Jerzy Geisler /spr./**

Sędziowie: **SA Ryszard Marchwicki**

SA Bogusława Żuber

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. P.**

przeciwko **C. (...) w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 grudnia 2017 r. sygn. akt XVIII C 631/17

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- a) **w punkcie I. w ten sposób, że zasądzoną kwotę obniża do wysokości 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych), oddalając żądanie dalej idące,**
- b) **w punkcie II. w ten sposób, że koszty zastępstwa procesowego między stronami wzajemnie znosi,**
- c) **w punkcie III. w ten sposób, że kwotę do ściągnięcia od pozwanej obniża do wysokości 2.500 zł,**
- d) **odstępuje od obciążenia powódki kosztami sądowymi w zakresie opłaty sądowej od pozwu przewyższającej 500 zł,**

2. w pozostałym zakresie apelację oddala,

3. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.620 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Ryszard Marchwicki Jerzy Geisler Bogusława Żuber

Sygn. akt I ACa 252/18

UZASADNIENIE

Powódka K. P. wniosła o zasądzenie na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 kc od pozwanego C. (...)w W. na swoją rzecz tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca i siostry w wypadku komunikacyjnym w dniu 13.03.2007 r. kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia 9.10. 2013 r. (62.000 zł z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnej i pozbawienia prawa do życia w pełnej, szczęśliwej rodzinie w związku ze śmiercią ojca P. P. i w kwocie 28.000 zł w związku ze śmiercią siostry M. P.). Uzasadniając swe żądanie wskazała, że do momentu wniesienia pozwu pozwany z tytułu zadośćuczynienia za śmierć ojca wypłacił jej kwotę 8.000 zł, a za śmierć siostry 2.000 zł, tymczasem jest to suma niewystarczająca zważywszy, że więź łącząca ją ze zmarłymi tragicznie członkami najbliższej rodziny była niezwykle silna.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Podniósł, że nie kwestionuje swojej odpowiedzialności co do zasady, kwestią sporną jest jedynie wysokość żadanego przez powódkę zadośćuczynienia. Zdaniem pozwanego wypłacona w toku postępowania likwidacyjnego kwota 10.000 zł z tytułu śmierci ojca i siostry jest odpowiednia. Ponadto strona pozwana podniosła zarzut przyczynienia się zmarłych do zaistnienia zdarzenia w wysokości 40% przez to, że nie zapięli oni pasów bezpieczeństwa, co ustalono w postępowaniu likwidacyjnym.

Wyrokiem z dnia 27.12.2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powódki w całości dochodzoną pozwem kwotę 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie płatnymi od dnia 9.10.2013 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania zasądzając z tego tytułu od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.917 zł (pkt 2) oraz zasądzając od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych od uiszczenia których powódka była zwolniona (pkt 3). – k. 147 Ustalenia faktyczne i motywy prawne wyroku Sąd przedstawił w pisemnym uzasadnieniu na kartach 151-165.

Pozwany zaskarżył wyrok w części, a mianowicie co do kwoty 50.000 zł, czyli ponad kwotę 40.000 zł oraz co do kosztów. Rozstrzygnięciu zarzucił naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc poprzez błędne uznanie, że zasądzona kwota 90.000 zł jest adekwatna do krzywdy odniesionej przez powódkę w związku ze śmiercią ojca i siostry biorąc pod uwagę kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, albowiem zdaniem strony pozwanej, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, w tym w szczególności wypłaconą na rzecz powódki w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 10.000 zł, jak i czas dochodzenia roszczenia jest to kwota rażąco wygórowana i w realiach niniejszej sprawy nieodpowiednia.

Na tej podstawie wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 40.000 zł wraz ze stosownym rozstrzygnięciem o kosztach procesu za obie instancje. – k. 170-176

1

Powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. – k. 183-185

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się w znacznej części uzasadniona.

Sąd Apelacyjny uznaje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy za prawidłowe i przyjmuje je za własne, albowiem skarżący ich nie kwestionuje.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w części, w jakiej zakwestionował on wysokość zasądzanego zadośćuczynienia ponad kwotę 50.000 zł. ,

Odnosząc się do zarzucanego w apelacji naruszenia przepisów prawa materialnego wskazać należy, że przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości

zadośćuczynienia pieniężnego w przypadku zadośćuczynienia przyznawanego na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. Kryteria te wypracowała judykatura, szczególnie Sądu Najwyższego. Kierując się tymi wskazaniem, można ogólnie stwierdzić, że określając wysokość zadośćuczynienia, sąd powinien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Niewątpliwie zadośćuczynienie ma przede wszystkim kompensacyjny charakter i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Nie można jednak tracić z pola widzenia, że wysokość ta musi być odpowiednia w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy. Jej niewymierny w pełni charakter sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym wysokości zadośćuczynienia ma pewną swobodę. Ocenny charakter kryteriów wyznaczających wysokość zadośćuczynienia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 446 § 4 k.c. dał podstawę do sformułowania dyrektywy, według której podniesiony w apelacji zarzut naruszenia tego przepisu przez sąd I instancji wskutek zawyżenia bądź zaniżenia zasądanego zadośćuczynienia pieniężnego może być uwzględniony tylko w razie wykazania oczywistego naruszenia kryteriów jego ustalania przez sąd I instancji.

Sąd Okręgowy precyzyjnie wskazał jakie przesłanki uwzględnił ustalając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia. Większość z nich miało istotne znaczenie dla ustalenia wysokości tego świadczenia, jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenie ostatecznej wysokości zadośćuczynienia na kwotę 100.000 zł było rażąco zawyżone, (70.000 zł za śmierć ojca i 30.000 zł za śmierć siostry, z uwzględnieniem wypłaconych dobrowolnie przez ubezpieczyciela odpowiednio kwot 8.000 zł i 2.000 zł).

Za odpowiednią Sąd Apelacyjny uznał łącznie kwotę 60.000 zł, (40.000 zł za śmierć ojca i 20.000 zł za śmierć siostry, z uwzględnieniem wypłaconych dobrowolnie przez ubezpieczyciela odpowiednio kwot 8.000 zł i 2.000 zł). Ta kwota jest odpowiednia do doznanej krzywdy w wyniku straty ojca i siostry, jak i uwzględnia aktualne stosunki majątkowe społeczeństwa. W niniejszym przypadku nie było jakiś nadzwyczajnych okoliczności, które uzasadniałyby przyznanie znacznie wyższego zadośćuczynienia aniżeli przyznawane w innych tego typu sprawach w tutejszym Sądzie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego trzeba wyeksponować pewne okoliczności, które przemawiały za obniżeniem przyznanego zadośćuczynienia zarówno za śmierć ojca, jak i śmierć siostry.

2

Powódka w czasie gdy miał miejsce wypadek drogowy, tj. w dniu 13.03.2007 r. była osobą pełnoletnią (miała 24 lata), o określonych planach życiowych, skoro pracowała zawodowo, a jej córka M. S. liczyła ponad rok (ur. (...)). Dlatego też związki powódki z ojcem nie były tak silne, jak relacje osoby małoletniej pozostającej pod pieczę rodzicielską ojca.

Ponadto siostra powódki, M. P., od pięciu lat mieszkała za granicą, była osobą zamężną i nawet jeśli przyjąć, że siostry utrzymywały kontakty telefoniczne lub odwiedzały się, to niewątpliwie relacje te były luźniejsze aniżeli w porównaniu z okresem, gdy osoby te jako dzieci zamieszkiwały wspólnie w domu rodzinnym.

Wreszcie ojciec powódki, P. P. od ponad roku przebywał w Hiszpanii, pracował tam i nawet jeśli przyjąć, że powódka dalej zamieszkiwała z matką i młodszym rodzeństwem, to oczywiście jej relacja z ojcem (jako osoby pełnoletniej) była bardziej rozluźniona.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że przebieg żałoby u powódki był typowy.

Niewątpliwie te okoliczności winny przemawiać za zmniejszeniem przyznanego powódce zadośćuczynienia.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego okoliczności, że wypadek miał charakter nagły, wydarzył się poza Polską, z czym wiązały się dodatkowe trudności z organizacją pochówku nie powinny mieć znaczenia przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za śmierć bliskich w wypadku drogowym.

Skoro za odpowiednie uznano zadośćuczynienie w łącznej wysokości 60.000 zł, to uwzględniając kwotę zadośćuczynienia już przez pozwanego wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego, ostateczną wysokość zasądzonego powódce zadośćuczynienia należało obniżyć do kwoty 50.000 zł.

W powyższym zakresie apelację pozwanego uwzględniono i zaskarżony wyrok w punkcie 1 zmieniono. – art. 386 § 1 k.p.c.

Konsekwencją wydanego w oparciu o przepis art. 386 k.p.c. wyroku reformatoryjnego była konieczność zmiany orzeczenia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji. Mając na uwadze fakt, że finalnie powódka wygrała sprawę jedynie w 55 %, a strony poniosły tożsame koszty zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty związane z zastępstwem procesowym przed Sądem Okręgowym, od pozwanego Sąd natomiast nakazał ściągnąć nieuiszczone przez powódkę koszty sądowe jedynie w kwocie 2.980 zł (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c.). Na podstawie art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 102 k.p.c., od obciążania powódki tymi kosztami, Sąd Apelacyjny odstąpił.

W pozostałym zakresie apelacja skarżącego nie zasługiwała natomiast na uwzględnienie, stąd w tej części apelację pozwanego należało oddalić. – art. 385 k.p.c.

Z uwagi na okoliczność, że apelacja pozwanego okazała się częściowo skuteczna Sąd Apelacyjny w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. rozdzielił stosunkowo koszty

3

postępowania odwoławczego w 4/5 na powódkę i w 1/5 na pozwanego. Na te koszty złożyły się koszty zastępstwa procesowego każdej ze stron – po 2.700 zł i opłata od apelacji uiszczona przez pozwanego – 2.500 zł, łącznie 7.900 zł. Skoro pozwany poniósł 5.200 zł, a obciążało go tylko 1.580 zł, stąd należało zasądzić od powódki na rzecz pozwanego 3.620 zł.

SSA Ryszard Marchwicki SSA Jerzy Geisler SSA Bogusława Żuber

--	--	--

4